

Teologisk grunnlag for kirkenes arbeid med klimarettferdighet, skaperverk og bærekraft

Samarbeidsprosjektet Skaperverk og bærekraft (SoB) er et felles kirkelig tiår for endring i kirke og samfunn, startet i 2008, og eies av Norges Kristne Råd, Kirkens Nødhjelp og Den norske kirke.

Vi erkjenner at verden står overfor globale utfordringer i forhold til klima, fattigdom og befolkningsvekst – utfordringer som i stor grad er menneskeskapte. Disse utfordringene kan ikke løses gjennom teknologiske fremskritt eller nasjonale tiltak alene. De er konsekvenser av politiske strukturer, makt og verdivalg. Det kreves et paradigmeskifte i vår tenke- og levemåte. Det moderne mennesket må igjen begynne å se seg selv som del av naturen, og i mindre grad som hersker over den. Dette angår den kristne kirke og utfordrer dens trosgrunnlag. Kirkene har vært, og er, etiske premissleverandører i samfunnet, - og må ta disse utfordringene på alvor. Kirkenes engasjement i verden må ta utgangspunkt i en refleksjon over troen i møte med dagens utfordringer. SoB vil bidra til en økt bevissthet rundt disse sammenhengene, og engasjere kirkene og de troende til å bidra konkret til klimarettferdighet og en bærekraftig utvikling.

De fleste mennesker på jorden tilhører en religion eller et livssyn som gir dem en grunnleggende forståelses- og tolkningsramme for livet, og som påvirker valgene de tar som enkeltmennesker og samfunn. Å forankre arbeidet med miljø, klima, rettferd og bærekraft i religion og livssyn er derfor svært viktig.

Bibelen, og spesielt Jesu liv og lære, er norm- og retningsgivende for alle kristne. Kristen tro slik den er sammenfattet i den nikenske og apostoliske trosbekjennelsen, tolkes og leves av kirken i sin kontekst og sin samtid. Vi vet at både i historien og i dag har troen blitt tolket slik at mennesker har fått bekreftet sin verdighet, og dets gudgitte samspill med alt det skapte blir erkjent. Samtidig finnes tolkninger som legitimerer urettferdighet, undertrykkelse og ødeleggelse av Guds skaperverk. Disse må avsløres og utfordres.

I dag erkjenner alle de store kirkesamfunnene sitt kall og ansvar for miljø og rettferd, selv om det er ulikt hvilke konklusjoner og praktiske konsekvenser dette får. Den lokale menigheten og den globale kirken har et oppdrag i verden om å vitne om Guds gode vilje for sitt skaperverk gjennom ord og handling. Prosjektet ønsker å bidra til refleksjon i menighetene, og til dialog mellom kirkesamfunnene og med samfunnet for øvrig. Sentralt i dette er bibelens tale og vår forstilling om Gud, naturen, mennesket, syndefall, frelse, framtid, og om kirkenes identitet og oppdrag.

SoB vil bidra til:

- En tro som gjør enkeltmennesker og samfunn til ansvarlige forvaltere av Guds skaperverk og som driver fram nødvendige endringer mot et mer bærekraftig og rettferdig samfunn.
- Samtale og dialog om grunnlaget for, innholdet i og konsekvenser av vår tro, både internt i kirkesamfunnene, mellom kirkesamfunnene og med samfunnet for øvrig.
- Å utfordre forestillinger der mennesket anser seg som hersker over, og ikke del av, naturen.

Ortodoks teologi forsøker å beskrive vesentlige sider ved kirkens gudsforståelse slik den uttrykkes gjennom Bibelens tekster med to begrepspar fra gresk: Gjennom hans **skaperkraft** (*energeia*) er han til stede i skapelsen, og er opprettholder av alt liv, men samtidig er hans **vesen** (*ousia*) helt utenfor vår begrepsverden og fatteevne. Det andre begrepsparet beskriver forholdet mellom Skaperen og skaperverket. Begrepet *diastema* innebærer at fra det skapte til Gud er det en uendelig **avstand**, mens fra Gud til det skapte finnes ingen avstand. Dette kommer til uttrykk også i keltisk tradisjon. *Metousia* betegner Guds **felleskap** med sitt skaperverk, og også det innbyrdes fellesskapet mellom alt som er skapt, som er noe av selve skapelsens intensjon. Skaperverket lider når mennesket, i stedet for å være del av denne helheten, blir en isolert utforsker og egoistisk hersker.

1. GUD og skaperverket:

Den kristne kirken tror på en treenig Gud. Den nikenske trosbekjennelsen uttrykker dette slik:

*Vi tror på én Gud, den allmektige Far, som har skapt himmel og jord, alt synlig og usynlig. Vi tror på én Herre, Jesus Kristus, Guds enbårne Sønn, født av Faderen før alle tider...
...Vi tror på Den Hellige Ånd, som er Herre og gjør levende...*

Den første setningen i trosbekjennelsen slår fast forbindelsen mellom Gud og skaperverket. Dette er forankret i Bibelens første setning – *I begynnelsen skapte Gud himmelen og jorden* (1 Mos 1,1) - og i dens avslutning – *Og jeg så en ny himmel og en ny jord... Se jeg gjør alle ting nye* (Åp 21,1-5). Skaperverket er fantastisk flott: *Gud så på alt det han hadde gjort, og se; det var svært godt!* (1 Mos 1,31). Gjennom sin skjønnhet, det intrikate samspillet mellom alt liv og mellom levende og død materie vitner skaperverket om Skaperen og om Skaperens visdom og kjærlighet til alt det skapte. Derfor kan salmisten utbryte: *Alle dine skapninger priser deg, Herre, de trofaste velsigner deg. De forteller om din herlige kongsmakt og taler om ditt velde.* (Sal 145,10-12). Guds skapergjerning skjer ved både Faderen, Sønnen og Den hellige ånd (1 Mos 1; Kol 1,15-20).

Gjennom budskapet om Jesu komme, hans liv og soningsdød gir Bibelen uttrykk for Guds kjærlighet til sitt skaperverk (Joh 3,16)¹. Gjennom inkarnasjon ble Gud selv en del av det skapte da Gud ble menneske av kjøtt og blod. I Jesus identifiserer Gud seg helt med skaperverkets sårbarhet og smerte, samtidig som han med sin død gjenoppretter menneskenes og skaperverkets brutte gudsrelasjon. Dette er julens og påskens sensasjonelle budskap.

Bibelen forklarer også at Gud ved sin ånd er den som gir liv og ånde til alle ting (Sal 104; Apg 17,25.28). Uten Guds ånd ville livet opphøre. Gud er ikke bare skaperen som blåste livspust inn i menneskets nese (1 Mos 2,7), men også den som opprettholder alt liv ved sin Ånd. Ved Den hellige ånd kommer Gud oss nær, utrunder og opprettholder oss, og knytter oss sammen med seg selv og alle troende på alle steder og til alle tider.

Verden slik vi kjenner den, fra det uendelige kosmos til det minste atom og alt levende liv, er skapt av Gud og vitner om hans storhet, kreativitet og makt. Opprettholdelse av alt liv og skapelse av stadig nye generasjoner vitner også om Guds kontinuerlige skaperkraft, skaperglede og tilstedeværelse i verden. Gud skapte alt godt. Mennesket er en del av skapelsen, formet av jorden og skapt i Guds bilde.

Bibelen forkynner at:

- Gud, som den allmektige Skaperen av hele universet sprenger vår begrepsverden og går ut over vår fatteevne. Både Faderen, Sønnen og Den hellige ånd har delaktighet i skapelsen.
- Gud, -i Jesus Kristus er kommet oss nær og blitt en del av skaperverket, sårbar og utsatt som et lite menneskebarn i en stall. Ved sin død og oppstandelse forsonte han alle ting med Gud og brakte Guds rikes krefter nær.
- Gud, -ved Den Hellige Ånd utrunder og opprettholder oss, og knytter oss sammen med seg selv og alle troende på alle steder og til alle tider.

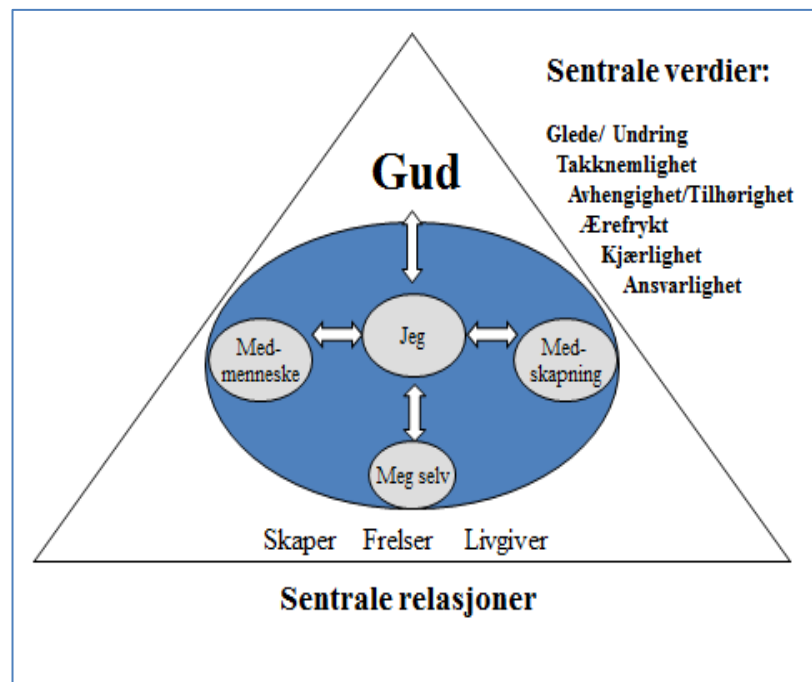
¹ Det greske ordet som her er oversatt med «verden» er «kosmos»

2. Natursyn og menneskesyn

Naturen har en selvstendig relasjon til Gud og uttrykker i seg selv Guds kjærlighet. Bibelens skapelsesberetning bekrefter naturens eksistens forut for menneskets eksistens og dens egenverdi uavhengig av mennesket. Mennesket skapes inn i naturen, og får naturen som sitt hjem og sitt ansvar. I skapelsen er vi intimt forbundet med naturen, slik den andre skapelsesberetningen uttrykker det: «Da formet Herren Gud mennesket av støv fra jorden» (1 Mos 2,7). Vi hører det i hver eneste begravelse: «Av jord er du kommet, til jord skal du bli, av jorden skal du igjen oppstå». Gud har skapt mennesket midt i naturen og gjort oss avhengig av den for å overleve. Gjennom menneskets egne ressurser, og bearbeiding og utvikling av skaperverkets gaver, former vi våre fellesskap og samfunn. Men naturens hensikt er ikke å være et instrument for mennesket; den er noe mye mer. Alt ble skapt av Gud, og var i seg selv «svært godt», også før mennesket kom til.

Vestlig tradisjon har i stor grad blitt formet av antikkens og gnostisismens tankegods, med et dualistisk menneskesyn. Her skilles kroppen fra mitt egentlige jeg (sjelen), og det er først og fremst sjelen som står i relasjon til Gud. Mennesket plasseres over og utenfor resten av skaperverket. Gud har i en slik forståelse lite med kroppen og med resten av skaperverket å gjøre, annet enn som skaper. Da blir troen fortrent til en åndelig sfære og det private rom, og handler i all hovedsak om individets (sjelens) skjebne etter døden. Kropp og skaperverk får i en slik forståelse en sekundær verdi i motsetning til sjelen som lever evig. En uheldig konsekvens av dette er at naturen har liten verdi i seg selv, men blir en kilde til ressurser som kan utnyttes for å tilfredstille menneskelige behov. Forvalteransvaret mister da perspektivet om å beskytte og bevare naturen for dens egen del, og som et uttrykk for Guds storhet og skaperglede.

Det er behov for å utfordre en slik forståelse og søke tilbake til Bibelens helhetlige natur- og menneskesyn. Gjennom sin unike relasjon til Gud og sin gudbilledlighet skiller mennesket seg kvalitativt fra resten av skaperverket, og har et unikt ansvar. Mennesket står sentralt plassert midt i skaperverket og ikke *utenfor* eller *over* (Fig. 1). I dette bildet settes ikke et kunstig skille mellom menneskets kropp og sjel / ånd, men ses på som en helhet. Av gudbilledligheten og forvalteroppdraget følger menneskets ansvar. Vårt oppdrag skal utføres i tråd med Skaperens verdier og intensjoner. Vår eksklusive relasjon til Gud er både en gave og en forpliktelse. Mennesket er skapt til relasjon og fellesskap med Gud, andre mennesker og hele skaperverket. Vi er kalt til å forvalte jorden, preget av Skaperens egenskaper som kjærlighet, barmhjertighet, kreativitet, omsorg for helheten og generøsitet. Et slikt bibelsk lys over vår forståelse av menneskets plass i skaperverket er mer i tråd med ortodoks tradisjon og urfolks understrekning av vår tilhørighet til resten av skapningen. Det bryter samtidig opp fra et dominerende vestlig paradigme om menneskets suverenitet over naturen.

Figur 1. Mennesket som en del av skapningen i relasjon til Skaperen og det skapte, og der alt er skapt av Gud ved Gud og til Gud.

Vi fastholder at:

- Naturen er ikke menneskets eiendom, men har sin egenverdi som Guds skaperverk.
- Mennesket er en integrert del av skaperverket, men kan ikke reduseres til et avansert dyr, som et foreløpig slutt punkt i en biologisk utviklingsprosess.
- Som skapt i Guds bilde er mennesket ikke bare ansvarlig overfor seg selv, men overfor Gud som er livets opphav - som er større enn skaperverket og som uttrykker menneskets bestemmelse.
- Som forvalter er mennesket ansvarlig for resten av skaperverket.

3. Syndefallet

Bibelens urhistorie forteller hvordan mennesket har gått ut over de rammene Gud satte for menneskers liv i Guds verden. Syndefallet skapte et brudd i relasjonen mellom mennesker og Gud, og fører til store konsekvenser for menneskeheten, for andre skapninger og for hele verden. Mennesket skulle forvalte skaperverket etter Guds skapervilje -og som et gjensvar på Guds kjærlighet. Når mennesket har sviktet forvalteransvaret ved utbytting, urettferdig fordeling og uvettlig forurensning, er det et forræderi mot oppdraget, mot oppdragsgiveren og mot det skaperverket vi er satt til å forvalte. Menneskets forvaltning preges i stor grad av syndefallets egoisme og grådighet. Hele skaperverket lider under konsekvensene av de menneskeskapte klimaendringene: Ekstremvær, endringer i vindsystemer og havstrømmer, mer flom og tørke, jorderosjon og havstigning setter både matproduksjon, vannforsyning, biologisk mangfold og hele økosystemer under press. Gud taler til oss gjennom sitt skaperverk -ikke bare som en demonstrasjon på Guds storhet og skjønnhet -men også som et kall til omvendelse fra en livsstil som bryter ned og fører til skaperverkets og menneskers lidelse.

Mennesket er skapt til et liv i fellesskap med andre, og er gitt ansvar for hverandre. Gjennom syndefallet blir også dette fellesskapet truet. Jesus gjør det klart at vi møter Gud i mennesker som erfarer sult, tørst, hjemløshet og sykdom (Matt 25,34-40). Å lukke øyne og ører for lidelse og urettferdighet hindrer oss i å se Guds ansikt i den verden som lider, og dermed stenger vi oss selv ute fra Guds velsignelse (Jes 58). Mange mennesker får sine levekår dramatisk forverret som følge av vår livsstil som bryter ned og ødelegger skaperverket. Særlig rammer dette våre søsken i sør som allerede er fattige og som sliter med å overleve, og urfolk over hele kloden, som lever i samspill med naturen. Klimaurettferdighet betyr at de som har minst skyld i klimaendringene, er de som lider mest.

At klimakrisen er menneskeskapt, vitner om menneskehetens fremmedgjøring fra skaperverket og svik av sitt forvalterkall. Utfordringene er så store, og vi føler oss maktesløse i møte med dem. Derfor er det vanskelig å få en sann erkjennelse og omvendelse fra vår synd. Men vårt fall og våre svik får konsekvenser for mer enn vårt eget liv. Det bryter ned alle relasjoner vi er involvert i, inkludert vårt forhold til resten av skaperverket og den økologiske balansen i naturen. *Vi trenger å bli frelst fra et livsmønster som ødelegger både oss selv og livet rundt oss. Her venter alt det skapte på vår forvandling.... Dette Jesus-livet skal kirken være bærer av, i all sin avmakt, glød og frustrasjon.*²

Vi erkjenner at:

- Syndefallet fjerner oss fra Gud, fra Hans gode vilje, fra naturen og fra oss selv.
- Vår livsstil fører til skaperverkets lidelse, forurensning, utpining av ressursene og utryddelse av arter og økosystemer.
- Klimaendringene rammer de fattigste hardest, selv om de i minst grad er skyld i dem.

² Asle Finnseth i magasinet «Strek» nr. 1 2012, s. 38.

4. Frelse, frigjøring og gjenopprettelse

Det Nye Testamentet beskriver hvordan hele skaperverket lider under menneskets syndefall:

For det skapte venter med lengsel på at Guds barn skal åpenbares i herlighet. Det skapte ble underlagt forgjengeligheten, ikke frivillig, men fordi han ville det slik. Likevel var det håp, for også det skapte skal bli frigjort fra slaveriet under forgjengeligheten og få den frihet som Guds barn skal eie i herligheten. Vi vet at helt til denne dag sukker og stønner alt det skapte samstemt, som i fødselsrier. (Rom 8,19-22)

Samtidig forkynnes det at hele skaperverket skal forsones ved Jesus Kristus:

Han er den usynlige Guds bilde, den førstefødte før alt det skapte. For i ham er alt blitt skapt, i himmelen og på jorden, ... alt er skapt ved ham og til ham. Han er før alt, og i ham blir alt holdt sammen. Han er hodet for kroppen, som er kirken. ... og ved ham ville Gud forsones alt med seg selv, det som er på jorden, og det som er i himmelen, da han skapte fred ved hans blod på korset. (Kol 1,15-18. 20)

På samme måte som syndefallet ved det første menneske fikk konsekvenser for hele skaperverket, fikk også forsoningen ved mennesket Jesus Kristus det. Her er det kosmiske dimensjoner som vi bare aner konturene av. Ved sin død og oppstandelse gjenoppretter Jesus de relasjonene som ble brutt. Relasjonen mellom Gud og menneske gjenoprettes, og dette får også konsekvenser for relasjonen mellom mennesket og naturen og mennesker imellom.

Cape Town erklæringen (Lausanne III) uttrykker det slik:

Dersom Jesus er Herre over hele jorden, kan vi ikke skille vårt forhold til Kristus fra hvordan vi handler overfor jorden. For å forkynne det evangelium som sier at "Jesus er Herre", er å forkynne det evangelium som inkluderer jorden, siden Kristi herredømme er over alt det skapte. Omsorg for skaperverket er dermed et kristent anliggende i evangeliet...³

Vi er skapt i Guds bilde med et hellig ansvar som forvaltere av Guds fullkomne skaperverk. Ved Jesu død og oppstandelse blir menneskets gudsforhold gjenopprettet. Grunnlaget er dermed lagt for at vi også kan møte våre medmennesker, medskapninger og resten av skaperverket med løftet hode og et nytt blikk, og ta på oss igjen det oppdraget vi først ble gitt. Vi får starte på nytt - fri til tjeneste med ansvar for hverandre og med forvalteransvar for hele skaperverket. I Mark 16,18 heter det "Gå ut i hele verden og forkynn evangeliet for alt som Gud har skapt!"

Samtidig er syndefallets konsekvenser så altfor synlige iblant oss. Vi er kalt til bærekraftig forvaltning av det skaperverk som vi er en del av. Vi er kalt til tjeneste i Guds verden frem til Gud en dag skal gjøre alle ting nye og fylle alt i alle. Inntil den dagen lever vi, som på alle livets områder; i spenningsfeltet mellom *allerede*, men enda ikke *fullt og helt*.

Vi tror at:

- På samme måte som syndefallet fikk konsekvenser for hele skaperverket, så har frelsen og forsoningen også det.
- Jesus Kristus gjenopprettet relasjonen mellom Skaperen og det skapte.
- Menneskets frelse får konsekvenser for mennesket selv, for vår relasjon til andre mennesker og til resten av skaperverket. Dette blir ikke fullkomment før Gud gjenoppretter alt fullt og helt. Men Guds Rikes krefter er allerede til stede iblant oss til kall og oppmuntring.

³ Cape Town-erklæringen, gjengitt i Ekenes et al. 2011, 241-242.

5. Troens svar – kirkens identitet og selvforståelse

Kirkens identitet er grunnfestet i at vi er blitt Guds barn gjennom frelsen og gjenopprettelsen. Dermed er vi satt inn i en ny sammenheng: Jesus kaller sine disipler til omvendelse, oppbrudd og etterfølgelse. Han ber oss bære hverandres byrder, gi brød til de sultne og et hjem til de hjemløse. Han ber oss å forkynne det gode budskapet om forsoning og Guds rikes frambrudd her i verden. Det er interessant å merke seg at når evangeliene beskriver Jesu forkynnergjerning, omtales den nesten utelukkende som at han forkynte «Himmelriket» eller «evangeliet om Guds rike». Han demonstrerte også rent praktisk hva Guds rike innebærer: overvinnelse av sult, sykdom og lidelse, og herredømme over naturens krefter (Matt 4,23; Matt 9,35; Luk 4,43). Gjennom Jesus Kristus er Guds rike kommet nær. Gud har grepet inn i sitt skaperverk, med sin livgivende og helbredende kraft og det er dette han lærer sine disipler å synliggjøre i ord og handling (Matt 10,7ff).

Sitatet tillagt Frans av Assisi: «Vi skal forkynne evangeliet om Guds rike til alle tider – om nødvendig med ord» viser hvordan vi som Jesu etterfølgere kan være lys og salt i verden. Det betyr at lyset fra Kristus avslører det som er skjult og gjør at vi og andre kan se klart. Som saltet er vi med på å bevare omgivelsene fra forråtnelse. (Matt 5). Dette gjelder også for vårt forhold til dyr og planter, klima og miljø, politikk og samfunnsliv.

En personlig etterfølgelse er nødvendig for en sann gudsyndyrkelse (Jes 58), men ikke nok for å få et samfunn og en ledelse etter Guds vilje. Et bærekraftig samfunn bygges av at enkeltmennesker og felleskap kjemper for en endring og en styring av samfunnet i tråd med god og rett maktutøvelse, slik vi leser i Sal 72. Bildet av kirken som kropp med mange ulike lemmer (1 Kor 12), beskriver rikdommen og kraften i det at vi er skapt forskjellige med ulike evner og anlegg, samtidig som vi utgjør en helhet og et fellesskap. Pinsens budskap forteller oss at det er Den hellige ånd som er kraften som strømmer gjennom oss fra Kristus Jesus. Den hellige ånd binder oss sammen med alle troende og med alt som gir liv og gjør at vi bærer frukt (Joh 15) som er til velsignelse for vår neste og for hele skaperverket.

En slik selvforståelse og identitet inspirerer og forplikter kirken til et liv i etterfølgelse. Guds kall til oss er først å komme til Jesus og så følge etter dit Han leder. Bli vi ett med Ham, vil vi sammen med våre brødre og søstre i troen se mer av Guds storhet og uendelige kjærlighet til oss og alt det skapte (Ef 3,16ff). Der er også kilden til kraft og utrustning til tjeneste i verden. Da kan vi se vår neste og skaperverket med Guds øyne, kjenne smerten over lidelse og urettferdighet (2 Mos 3,7), ta del i Guds spesielle omsorg for utsatte og lidende mennesker og vreden over en gudsyndyrkelse som lukker øynene for urett og ødelegger landet (Sak 7,8-14). I dette ligger kirkens kall i verden –som et fellesskap av troende som sammen utfører Kristi gjerning på jord og demonstrerer Guds rikes komme blant oss

En god og rett maktutøvelse som ivaretar de lidende og mest sårbare (Sal 72) gjelder like mye for dagens ledere på alle nivå. Her ligger det mer enn et sosialt samfunns-engasjement. Våre handlinger i møte med svake og lidende er en av de sentrale dimensjonene i gudsyndyrkelsen, for i møte med dem som lider, møter vi den lidende Gud selv.

En kirke som er rotfestet og grunnfestet i Gud kan frimodig samarbeide med alle «mennesker av god vilje» for å la Guds rikes krefter få gjennomslag i verden. Da kan vi engasjere oss i diakonalt og sosialt arbeid og politisk påvirkningsarbeid som fremmer vern om de svakeste, de som faller utenfor, og alt i Guds skaperverk som er offer for menneskets kortsiktige jag etter vinning.

Gud elsker det han har skapt og er kompromissløs mot all misbruk av makt, urettferdighet, undertrykkelse og ødeleggelse. **Guds rike er kommet til oss** i Kristus Jesus, et nytt rike som bringer rettferdighet, forsoning, helbredelse og nytt liv til alt det skapte. **Ved Den hellige ånd er Kristus til stede** hos Guds barn og i sin verdensvide kirke. Vi er satt til å være Guds lys og salt i verden.

Troens svar på Guds kjærlighet til oss og hele skaperverket er:

- **Å leve et liv i Kristi etterfølgelse** med alt det innebærer. Å la Gud prege oss som enkeltmennesker og som felleskap (kirke / menighet) til kjærlighet og ansvar for alle mennesker og for alt det skapte på alle nivå, både lokalt, nasjonalt og internasjonalt.
- **Å kjempe** - sammen med Ham og alle gode krefter – **for å la Guds rike vinne fram i verden** til ære for Skaperen og til beste for våre medmennesker, oss selv og alt liv på jorden.
- **Å gjøre felles sak** med Skaperen i hans særlige omsorg for fattige, lidende og utsatte mennesker.

Biskop Erling Utne sa følgende i et intervju:

Jesu fødsel er det helt sensasjonelle ved vår tro. At Gud, himmelens og jordens skaper, blir menneske i jøden Jesus og tar bolig i blant oss, er det store mirakel. Ja, det er det grunnleggende dogme i vår tro. (...) Gud ble menneske for å sone menneskehetens synd, og på den måten skape mulighet for å nå oss med sin forløsende kjærlighet, Hans hensikt med hele dette inngrepet er å hente menneskeheten og det falne skaperverket tilbake til Gud og til paradisiske tilstander. Jesus ble altså ikke menneske bare for en kort passasje under sitt jordeliv. Inkarnasjon er en evig begivenhet. Gud skal i den kommende verden være nærværende hos oss som mennesket Jesus Kristus, vår bror. (...) Det skaper en helt annen kristendomsforståelse, og et helt annet engasjement for verden, samfunnet og menneskene, enn forestillingen om at vi skal til Himmelen.

”Det jordnære håpet” med Per Arne Gjerdi i ”Gudsrikets gåte”, Stiftelsen Korsvei, s. 101

6. Framtid og håp

Bibelens tale om denne verdens undergang (Matt 24,35), samsvarer med dagens mange svært alvorlige prognoser for livets og menneskehetens framtid på jorden. Noen av verdens fremste miljøforskere er dypt pessimistiske. Er det mulig å redde jorden ved menneskets kløkt og forstand? Bibelen forkynner framtid og håp (Jer 29,11). Selv om Jesus sier at himmel og jord skal forgå så er det også klart at det skal skapes noe nytt på ruinene av det gamle (2 Pet 3,13; Åp 21,1). Det brukes mange bilder for å beskrive hvor fantastisk det skal bli når Gud gjør alt ting nytt. Kristne har gjennom historien tolket dette på ulike måter. Det som er tydelig utfra Bibelens tekster er at håpet om en ny himmel og en ny jord ikke er begrenset til en åndelig tilværelse, men det gjelder hele mennesket, kroppen inkludert, og hele skapningen, selv om det blir på en måte vi ikke kan fatte dybdene av her og nå.

Håpet om en ny himmel og en ny jord fritar oss ikke fra vårt ansvar for verden og livet her og nå. Samtidig er det kristne håpet høyst tilstedeværende allerede i denne verden. Kirken er kalt til å være tegn på Guds rike allerede nå. Midt i lidelse og smerte og dystre framtidsutsikter, bærer kirken med seg kraften som kan skape forandring, om vi slipper den til. Denne kraften har sin forankring i **troen** på Gud, skaperen, frelseren og livgiveren. Den ser fram mot **håpet** om gjenoppbyggelsen av skaperverket og alle brutte relasjoner. Og den drives fram av **kjærligheten** fra Gud som skapte, og selv ble en del av skapelsen for å frelse og gjenopprette sitt fullkomne skaperverk.

Å erkjenne at vi som mennesker lever i relasjoner er å erkjenne den økologiske dimensjonen i våre liv. Ved å kalle jorden, dens beboere og universet for ”skaperverket” ligger det innforstått et valg om å sette denne helheten i relasjon til Skaperen, Gud. At Skaperen selv ofret alt for å

gjenopprette relasjonen med sitt skaperverk gir nye dimensjoner over vårt liv og tjeneste, vårt syn på verden rundt oss og på våre medmennesker. Gud kom og delte våre kår, inkludert all lidelse og smerte i verden. Jesus bragte med seg med seg noe fundamentalt nytt: Guds rike som allerede er kommet nær, og som en gang skal komme fullt og helt.

Guds kall til omvendelse er derfor ikke bare et kall til personlig, åndelig omvendelse, men et kall til å bli preget av Guds tanker og kjærlighet for alt det skapte og å ta del i arbeidet for Guds rike, slik Jesus forkynte og demonstrerte det. På denne måten gir Gud framtid og håp midt inn i en verden av håpløshet og dystre framtidsutsikter.

Det kristne håpet gir ankerfeste for troen og kraft i hverdagen.

Vi bekjenner at:

- Jesu fødsel, hans liv og hans død og oppstandelse bryter det ondes makt over alt det skapte, og åpner døren til et nytt liv i felleskap med Gud, mennesker imellom og mellom mennesker og resten av skaperverket.
- Dette Guds rike er vi bærere av ved Den Hellige Ånd og gjennom felleskapet i Kristi kirke på jord.
- Ved Guds Ånd må ærefrykt, ydmykhet, glede, undring, takknemlighet, tilhørighet, kjærlighet og ansvarlighet få større plass i våre liv, så de preger våre valg i hverdag, politikk og menighetsliv. I en slik omvendelse er stillhet, bønn, lovsang og samtale like naturlige og nødvendige elementer som praktisk nestekjærlighet og samfunnsengasjement.
- Guds rike skal bryte gjennom og hele skaperverket bli fullkomment gjenopprettet i Guds tid og etter Guds plan og vilje. Dette håpet er ikke abstrakt, men høyst konkret og levende og omfatter hele Guds skaperverk.